

Надал Сергій Віталійович
магістр з фінансів
Міський голова м. Тернополя
Спасів Наталія Ярославівна
к.е.н., доцент

Тернопільський національний економічний університет

ІНДИКАТОРИ ВІТЧИЗНЯНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ

У посткризовий період економіка України так і не позбавилася глибоких структурних деформацій і значно відстає від розвинених країн світу за усіма макропоказниками, що негативно позначається на рівні економічного розвитку. Це пов'язано із нестабільністю політичної ситуації, перманентними кризовими процесами, що супроводжують національну економіку, геополітичним конфліктом із Російською Федерацією, військовими діями на сході, низьким рівнем добробуту населення, прогалинами у чинному законодавстві, відсутністю належного інституційного забезпечення фінансового ринку та його інструментів, а також непродуманою макрофінансовою політикою. Саме остання є домінантою посткризових дисбалансів, нестабільності вітчизняної економіки та її залежності від іноземних вливань і міжнародної допомоги.

В сучасних умовах, коли глобальна економіка пережила рецесію, інвестиційна активність в Україні досягла критичної межі. Так, станом на 01.01.2016 р. обсяг прямих іноземних інвестицій, залучених у вітчизняну економіку не перевищує 51196 млн. дол. США, що на 5861 млн. дол. США менше, ніж у 2013 р. [2]. Така ситуація є закономірною та дозволяє констатувати, що іноземні інвестори поки не готові вкладати кошти в державу, яка перебуває у затяжному геополітичному конфлікті із Російською Федерацією, залежить від зовнішньої ринкової кон'юнктури, характеризується відсталою структурою економіки, вузькістю внутрішнього ринку та значними обсягами боргових зобов'язань (див. табл. 1).

Дані табл. 1 свідчать, що негативні тенденції вітчизняної фінансової кризи та реакція світової спільноти на події в Україні зумовлюють макроекономічні та фінансові диспропорції, та призводять до зниження інвестиційної активності іноземних інвесторів (у 1,1 рази в 2015 р. порівняно із 2013 р.), нарощування державного боргу (в 1,2 рази в 2015 р. у порівнянні із 2013 р.) на тлі значного падіння ВВП - у 2,2 раза за відповідний період.

Таблиця 1

Динаміка обсягів ВВП, прямих іноземних інвестицій та зовнішнього державного боргу в Україні впродовж 2012-2015 рр. [3; 4]

Показники		2012	2013	2014	2015
1	ВВП, млн. дол. США	175781	183310	131805	82477
2	Обсяг прямих іноземних інвестицій, млн. дол. США	54462	57056	45916	51196
3	Зовнішній державний борг, млн. дол. США	37536,0	38792,2	46480,9	43428,2

Варто зазначити, що порівняння здійснюється із 2013 р., оскільки він був переломним в економічному та суспільному житті країни. Така ситуація є неприпустимою, оскільки політика щодо державного боргу має бути виваженою та забезпечити утримання його обсягу на економічно безпечному рівні з метою недопущення стрімкого падіння ВВП і зниження інвестиційної привабливості в цілому в державі.

До того ж в Україні спостерігається щорічне зменшення темпів росту та обсягу прямих іноземних інвестицій – у 2014 р. на 11,2 млрд. дол. США, що зумовлено відтоком іноземного капіталу та зміною його вартості в результаті валютних коливань. Однак 2015 р. характеризується частковим відновленням інтересу іноземних інвесторів – незначне зростання у 1,1 рази порівняно із 2014 р., проте про відновлення довіри іноземних інвесторів до реципієнта України констатувати не доводиться. Хоча саме прямі іноземні інвестиції посилюють міжнародну інвестиційну позицію України та запобігають нарощуванню боргових зобов'язань.

Зазначимо, що лідером серед країн-інвесторів є Кіпр – 22,5% загального обсягу прямих іноземних інвестицій, Німеччина – 16,5%, Нідерланди – 9,6%, РФ – 7%, Австрія – 6,3%, Віргінські острови – 3,4%,

тобто найбільша частка інвестицій в реальний сектор надходить з офшорів – відбувається повернення раніше виведеного вітчизняного капіталу, що з одного боку є позитивним аспектом в контексті інвестиційної активності, а з іншого – негативною тенденцією, оскільки «перелив» коштів вимагає додаткових ресурсів, які за сприятливого інвестиційного клімату «працювали б» в Україні [2].

Перманентне нарощування зовнішнього державного боргу в частині залучення коштів у вигляді кредитів іноземних банків та міжнародних фінансових організацій, а також розміщення на міжнародних ринках державних цінних паперів, у 1,2 рази в 2014 р. порівняно із 2013 р. та у 1,2 рази у 2015 р. дестабілізує національну економіку та створює велику «боргову яму», що негативно відбивається на макростабільності та призводить до глибоких структурних деформацій й асиметрій у соціально-економічному житті держави.

Враховуючи визначені індикатори вітчизняної інвестиційної активності та тенденції 2015 року, необхідно зазначити, що вітчизняні реалії на перспективу ілюструють низьку інвестиційну активність, оскільки зростання зовнішніх боргових зобов'язань навіть на тлі незначного нарощування ВВП і часткового відновлення вливання іноземного капіталу не зможе забезпечити іноземного інвестора та створити передбачувані умови у бізнес-середовищі, переформатувати макрофінансову політику, ліквідувавши надмірне держрегулювання, корупційну складову, недобросовісну конкуренцію, лобізм і монополізм.

Список використаних джерел

1. Спасів Н.Я. Домінанти доларизації вітчизняної економіки / І.В. Турський, Н.Я. Спасів/ Збірник матеріалів 5 – ої міжнародної науково-практичної конференції "Проблеми трансформаційних економік в умовах глобалізації" (Тернопіль, 25 квітня 2013 р.). – Тернопіль: ТКІ. – 2013. – С. 123-126.
2. Кузик В. Капітальне марево / В. Кузик // Український тиждень. – 2011. – № 3. – С. 22-23.

3. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>
4. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу із <http://www.treasury.gov.ua>